

**BÜYÜKŞEHİRLERDE KENT KONSEYİ SORUNLARI ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI<sup>1</sup>****Aziz BELLİ<sup>2</sup>****ÖZET**

Küreselleşmenin etkisiyle, yerleşme kavramına verilen önem artmış, yerel katılım için yeni yol ve yöntemler aranmıştır. Bu yol ve yöntemlerden biri olan kent konseylerinin kökeni 1992 yılında gerçekleşen Rio Konferansı sonrası birçok ülke tarafından uygulanmaya başlanan Yerel Gündem 21'e dayanmaktadır. Türkiye'de Yerel Gündem 21 çalışmaları 1997 yılında oluşturulan "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşvik ve Geliştirilmesi" projesiyle başlamıştır. Projenin uygulanması sürecinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi ile Yerel Gündem 21'lerin kent konseyleri şeklinde örgütlenmesi öngörülmüştür. Ancak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda kent konseyleri ile ilgili herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bununla birlikte 6360 sayılı Kanun ile büyükşehirlerde meydana gelen değişiklikler kent konseylerini de etkilemiştir.

Küresel ortaklık, katılım ve işbirliği kavramları üzerine bina edilen kent konseylerinin büyükşehirlerde kurulmaması bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu eksikliğin ortaya çıkardığı sorunu tespit etmek üzere hazırlanan araştırmanın amacı 5393 sayılı Kanun hükümleri dışında kurulacak yeni bir kent konseyi konusunda büyükşehir belediye meclis üyeleri ve kent konseyi üyelerinin görüşlerini tespit etmektir. Araştırmanın bir diğer amacı da 6360 sayılı Yasa sonrasında büyükşehir kent konseyleri alanında ortaya çıkan açığa çözüm bulunmasıdır. Araştırma kapsamında 30 büyükşehirde kent konseyi ve belediye meclis üyelerine toplam 910 anket uygulanmıştır. Anket sorularının analizleri yapılırken frekans analizi, faktör analizi, bağımsız örneklem T testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Welch Testi uygulanmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Büyükşehir Belediyesi, Kent Konseyleri, 6360 Sayılı Kanun, Yerel Gündem 21.

**Jel Kodu:** R50, R58, R59.

**A FIELD RESEARCH ON THE PROBLEM OF THE CITY COUNCIL IN METROPOLITAN CITIES****ABSTRACT**

With the influence of globalization, the importance given to the concept of localization has increased and new ways and methods for local participation have been sought. The city councils that preceded these methods and methods were based on the Local Agenda 21, which was introduced by many countries after the Rio Conference in 1992. Local Agenda 21 work in Turkey started with the project "Incentive and Development of Local Agenda 21 in Turkey" which was created in 1997. In the process of implementing the project, it was envisaged that Article 76 of the Municipal Law No. 5393 and Local Agenda 21 would be organized as city councils. However, in the Metropolitan Municipality Law No: 5216, there is no provision concerning city councils. In the another hand, with the Law No. 6360, the changes in the big cities have also affected the city councils.

Built on the concepts of global partnership, participation and cooperation, city councils are seen as a lack of establishing in the metropolises. The aim of the research, prepared to detect the problem that this deficiency emerges is to determine the opinions of members of city council and city council of metropolitan city on a new city council to be established other than provisions of Law 5393. Another aim of the research is to find an open solution emerged in the field of metropolitan city councils after Law No. 6360. A total of 910 questionnaires were applied to city councils and municipal council members in 30 metropolitan cities. Frequency analysis, factor analysis, independent sample T test, one way ANOVA and Welch test analysis were conducted while analyzing survey questions.

**Key words:** Metropolitan Municipality, City Councils, Law No. 6360, Local Agenda 21.

**Jel Code:** R50, R58, R59.

<sup>1</sup> 2016 yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi SBE Kamu Yönetimi ABD'da hazırlanan "Türkiye'de Kent Konseylerinin İşlevselliği Önündeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Büyükşehir Belediyeleri Örneği" adlı doktora tezinin bir bölümünün gözden geçirilmiş ve güncellenmiş halidir.

<sup>2</sup> Arş. Gör. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİB Kamu Yönetimi Bölümü, azizdarende@hotmail.com

**1. GİRİŞ**

Kent konseyi ile ilgili ilk yasal düzenleme 5393 sayılı Belediye Yasası ile gerçekleşmiş olmasına rağmen kent konseylerinin kökeni Yerel Gündem 21 (YG 21) projesine dayanır. Gündem 21'in yerel düzeyde uygulayıcısı olan YG 21 sürdürülebilir kalkınma kapsamında yaşam kalitesini artırmak için yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum örgütleri ve yerel halkın bir araya geldiği yeni bir katılım aracıdır (Hughes, 2000: IV). Bu katılım aracının daha etkin kullanılabilmesi için yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Nitekim 2005 yılında 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun değişmesi ile birlikte kent konseyleri yasal zorunluluk haline gelmiştir. Ancak kent konseylerinin kurulması ya da devam ettirilmesine ilişkin düzenleyici ve denetleyici bir makam olmadığı için bazı belediyelerde kent konseyi kurulmamıştır. Özellikle 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonrasında büyükşehirlerde kent konseyleri kurulmayarak ilçe belediyelerindeki kent konseyleri yeterli görülmüştür. 6360 sayılı Yasanın asıl amacı hizmette etkinlik ve verimlilik iken hizmette etkinlik ve verimlilikte önemli başarı ve görevleri olan kent konseyleri yasal düzenlemeye konu edilmemiştir. Bu araştırma ile kent konseyi ve belediye meclis üyelerinin büyükşehirlerde oluşacak yeni bir kent konseyine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle kent konseyleri, kent konseylerinin görevleri ve kent konseylerinin organları, 6360 sayılı Yasa sonrası kent konseylerinin durumu konuları literatür taramasından hareketle yerli ve yabancı kaynaklardan yararlanarak oluşturulmuştur. Araştırmanın diğer bölümünü ise 30 büyükşehirde yapılan bir alan araştırması ve bu araştırmanın analizleri oluşturmuştur. Analiz sürecinde SPSS programından faydalanılmış olup faktör analizi yapılmış ve faktör analizi sonucunda elde edilen değişkenler kapsamında bağımsız örneklem T testi ve tek yönlü varyans analizi ile hipotezler test edilmiştir. Araştırma sonuç ve öneri bölümü ile tamamlanmıştır.

**2. KENT KONSEYLERİ**

1970'li yıllardan itibaren artan nüfus ve kentleşme ile beraber hızlı sanayileşme insanlığın doğaya verdiği zarar, çevre sorunlarına olan duyarlılığı artırmış (Ulusoy ve Tekdere, 2015: 50) ve Birleşmiş Milletler 1972, 1992, 2002 ve 2012 yıllarında Dünya Zirveleri yapmıştır. Bu zirvelerde insanlığın çevreye verdiği zararlar en aza indirilerek gelecek kuşakların yaşam haklarını koruyacak bir sürdürülebilir kalkınma modeli geliştirilmiştir. Özellikle 1992 yılında gerçekleştirilen Rio Konferansı'nda Gündem 21 özelinde ortaya çıkan ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma noktasında en önemli uygulayıcı mekanizma YG 21'dir. YG 21; temel insani ihtiyaçların karşılanması, sağlıklı bir ekosistem kapasitesinin oluşması ve gelecek nesillerin haklarının korunması gibi hedeflerin bir sentezi olarak çevre ve yaşam kalitesinin geliştirilmesi projesi olarak da nitelendirilebilir (Bozkurt, 2014: 234). 1992 yılı sonrasında birçok ülke Gündem 21 ve onun yereldeki yansıması olan YG 21'leri uygulamıştır. Gündem 21'in Türkiye'de tanınması, büyük ölçüde, 1996 yılında İstanbul'da düzenlenen BM Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı ("Kent Zirvesi") sayesinde olmuştur. Nitekim katılımcı yaklaşımların küresel dayanakları olarak Rio, "Yeryüzü Zirvesi"nin açmakta zorlandığı kapıyı İstanbul "Kent Zirvesi" aralamış ve yerel yönetimimizin YG 21 ile tanışmasını ve sahiplenmesini sağlamıştır. Türkiye'de de 1997 yılı sonrasında hızlı bir şekilde YG 21 süreci başlamıştır (Emrealp, 2005: 23). Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) desteğinde yürütülen ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı (IULA-EMME) tarafından Bursa Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilen "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi" projesi, ilgili kuruluşlar ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından 02 Eylül 1997 tarihinde imzalanarak uluslararası bir anlaşma niteliği kazanmıştır. Proje, 06 Mart 1998 tarihli Resmi Gazete'nin Mükerrer sayısında yayımlanmıştır (Üzan, 1999: 98). Böylece Yerel Gündem 21 çalışmaları "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşvik ve Geliştirilmesi" projesiyle başlamıştır. Bu proje Gündem 21'in üzerinde durduğu küresel ortaklık, katılım ve işbirliği gibi kavramların hayata geçirilmesi için önemli roller üstlenmiştir. Proje dört aşamadan oluşmakla birlikte dördüncü aşamada revizyon olduğu için beş aşamalı olarak uygulanmıştır. Bunlar (Soygüzel, 2012: 6);

- ✓ I. Aşama - Türkiye'de YG-21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi
- ✓ II. Aşama - Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması Projesi
- ✓ III. Aşama - Türkiye'de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Binyıl Bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planının Yerelleştirilmesi Projesi
- ✓ IV. Aşama - Türkiye'de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla BM Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Yerelleştirilmesi



- ✓ V. Aşama - Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi ve Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizmaları Olarak İşlev Görmelerine Yönelik Eğitim ve Kapasite Geliştirme Desteği Sağlanması Projesidir.

On sekiz ay sürmesi planlanan birinci aşamada örnek uygulamalar için 9 kent belirlenmiş ve bu sayı daha sonra artmıştır. Bununla birlikte YG 21 sürecinin yürütülmesinde meslek odaları, sendikalar, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, medya kuruluşları vb. gibi paydaşların aktif rol alması konusunda büyük çaba gösterilmiştir. Projenin ilk aşamasında iki temel hedef ön plana çıkmıştır. Bunların birincisi; YG 21 uygulamasının ve bunun çok aktörlü bir yerel yönetim "yönetişim" modeli üzerindeki etki ve sonuçlarını tanıtmaktır. İkinci hedef ise; proje ortağı kentlerde, yerel ilgi gruplarının katılımına dayalı bir planlama sürecinin gelişmesine yönelik mekanizmalar oluşturulması ve bunlara işlerlik kazandırılması olarak belirlenmiştir. Diğer hedefler ise şöyle sıralanabilir; YG 21'e katılacak kentlerin sayısını artırmak, yeni proje ortağı katılım süreçlerini oluşturmak ve geliştirmek, yeni proje ortağı kentlerde eylem planları hazırlanmasını sağlamak, halkın bilgilendirilmesi ve kentin uluslararası tanıtımına yönelik çalışmalar yapmak ve YG 21'in uzun süreli destek görmesini sağlamaktır (Savut, 2011: 350-351).

Proje, iki yıllık bir uygulama dönemi sonrasında, Aralık 1999'da tamamlanmıştır. Bu projenin başarılı bir şekilde tamamlanması üzerine UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı), ikinci aşamaya da destek vermeyi kabul etmiş, T.C. Bakanlar Kurulu'nun da bunu benimsemesinin ardından, "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması" başlığını taşıyan ikinci aşama projesi, Ocak 2000'de başlamış ve 2003 yılının ortalarına kadar sürmüştür (Deniz, 2013: 397). İkinci aşaması sırasında çeşitli alt projelerin başlatılması ve yeni katılımlarla proje ortağı yerel yönetimlerin sayısının 50'yi aşması sonrasında, YG 21 uygulamaları "proje" çerçevesinden çıkarılarak, uzun vadeli bir "Program"a dönüştürülmüştür (Bursa Kent Konseyi, 11.09.2016, www.bursakentkonseyi.org.tr).

Projenin ikinci aşaması için beş temel hedef konulmuş olup, bunlardan birincisi; YG 21'e katılan yerel yönetimlerin sayısında artış sağlanması ve yeni proje ortağı kentlerde katılımcı süreçlerin oluşturulmasını öngörmektedir. İkinci hedef; yeni proje ortağı kentlerde eylem planları hazırlanmasını, devam eden projelerde de bunların uygulanmasını kapsamaktadır. Üçüncü hedef; halkın bilgilendirilmesine ve uluslararası tanıtıma yönelik kampanyalardır. Dördüncü hedef; YG 21 sürecinin uzun dönemli sürdürülebilir destek görmesinin sağlanması olarak belirlenirken, Marmara depremi sonrasında yeniden yapılanma sürecinde YG 21'in önemli bir işlev görmesi, son hedef olarak öngörülmüştür (IULA-EMME, 2000: 5)

YG 21 programının III. Aşaması 12 Kasım 2003 tarihli ve 25287 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak "Türkiye Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Yoluyla BM Bin Yıl Bildirgesi Hedefleri ve Johannesburg Uygulama Planı'nın Yerelleşmesi" başlıklı proje ile başlamıştır. Bu aşamada Binyıl Kalkınma Hedeflerine önem verilmiştir. Eylül 2000'de Binyıl Zirvesi'nde dünya liderleri, yüksek beklentili bir gündem üzerine uzlaşmışlardır. Liderler; özgürlük, demokrasi ve insan hakları konularındaki taahhütlerinin yanı sıra 2015 yılına kadar gerçekleştirilmek üzere, kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılmasına yönelik yer alan sekiz hedef belirlenmiştir. Bu hedefler (Toprak, 2006: 90);

1. Aşırı yoksulluğun ve açlığın yok edilmesi.
2. Evrensel ilköğretimin sağlanması.
3. Cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesi ve kadınların güçlendirilmesi.
4. Çocuk ölüm oranının azaltılması.
5. Anne sağlığının iyileştirilmesi.
6. HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklarla mücadele edilmesi.
7. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması.
8. Kalkınmaya yönelik küresel işbirliğinin geliştirilmesidir.

YG 21 Projesinin üçüncü aşamasında YG 21'ler için bir dönüşüm süreci başlamıştır. YG 21'e uygun olarak, Belediye hizmetlerinin gönüllülerle yapılabileceği ilk defa Belediye Kanunu'nda açıkça belirtilmiştir. 2005 yılının Mart ayında düzenlenen 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na göre, "yerel parlamento" diyebileceğimiz bir oluşum, yani "kent konseyleri" artık çevre sorunlarının yerel ölçekte tartışılarak çözüm bulunabileceği bir yer olarak Türkiye'de uygulanmaya başlandı. YG 21'lerin dönüşümü 2005 yılında yürürlüğe giren Belediye Kanunu ile tamamlanmıştır. Böylece YG 21 süreciyle başlayan ve yerel demokratik yönetişimin temel mekanizmalarından biri olan kent konseyleri, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi ile birlikte yasal statüye kavuşmuş ve ulusal ölçekte uygulama imkânı bulmuştur. Yapıları ve çalışma yöntemleri bir kentten diğerine farklılık göstermekle birlikte, kent konseylerinin genel (ve belki de en önemli) işlevi, kentteki tüm



“paydaşları” bir araya getirerek, tüm kenti çevreleyen bir “ortak akıl” oluşturulmasını sağlamasıdır. YG 21’lerin dönüşümü açısından önemli bir aşama olan kent konseyleri sadece çevresel sorunlarla sınırlı kalmayarak sürdürülebilir kalkınmanın üç sac ayağı olan toplum, ekonomi ve çevreyi kapsamaktadır (Karakuzulu, 2010: 403).

Üçüncü aşama dönemi içerisinde yasal mevzuatımıza giren 5393 sayılı Kanun’un 76. maddesi kent konseylerinin görevleri, oluşumu ve yürürlüğü konusunda düzenlemeler içermektedir. İlgili madde şöyledir;

“Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

5393 sayılı Kanun ile oluşturulması planlanan Kent Konseyi Yönetmeliği 08 Ekim 2006 tarihi ve 26313 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Küresel ortaklık, katılım ve işbirliği kavramları üzerine bina edilen kent konseyleri yeterli düzeyde gelişmediği ve yasa ile kendilerine verilen görevleri yerine getiremediği için, yönetmelik 2009 yılında tekrar düzenlenmiştir.

24 Nisan 2007 tarih ve 26502 sayılı T.C. Resmi Gazete’de yayımlanan “Türkiye’de Yerel Gündem 21 Yönetişim Ağı Kanalıyla Birleşmiş Milletler Binyıl Kalkınma Hedeflerinin Yerelleştirilmesi” Projesi Türkiye YG-21 Programı kapsamındaki deneyimine dayalı olarak, yerel düzeyde BM Binyıl Kalkınma Hedefleri’ne (BKH) en yüksek önceliğin verilmesinin teşviki yoluyla merkezî yönetimin BKH konusundaki taahhütlerinin yerelleştirilmesini amaçlamaktadır. Proje stratejisi, sivil toplumun ve vatandaşların yerel düzeyde BKH’nin gerçekleştirilmesine ve bu konudaki yetersizliklerin belirlenmesine yönelik harekete geçmesi, cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında yerel yönetimlerin oynadığı önemli rolün vurgulanması ve merkezî yönetimin BKH konusundaki taahhütlerinin yerelleştirilmesine, özel sektör dâhil, toplumun daha geniş kesimlerinin dâhil edilmesindeki temel araç olarak, katılımcı yerel yönetişime dayanmaktadır (HABİTAT, 20.10.2016, www.habitat.org.tr).

31 Aralık 2009 tarihli Resmi Gazete’nin 7. Mükerrer sayısında “Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi ve Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizmaları Olarak İşlev Görmelerine Yönelik Eğitim ve Kapasite Geliştirme Desteği Sağlanması Projesi” bağlamında Türkiye YG 21 Programı’nın devamı için, yeni bir aşama başlatılması yerine mevcut dördüncü aşama Proje Belgesi’nde bir revizyon yapmak ve sonuçların sürdürülebilirliği ve çıktılarının sürdürülebilir bir biçimde pekiştirilmesini amaçlayan uygun bir çıkış stratejisi ile ilgili faaliyetleri tamamlamak, daha uygun bir yöntem olacaktır” denmektedir. Burada projenin V. Aşama olmasından ziyade IV. Aşamının revizyonu olması ilkesi benimsenmekle birlikte literatürde V. Aşama olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda V. Aşamada YG 21 Programı’nın sürdürülebilirliğinin devamının sağlanması için aşağıdaki hedefler belirlenmiştir (Resmi Gazete, No 27449 7.Mük.):

- ✓ Kent konseylerinin kapasitelerinin, yerel demokratik yönetim uygulamalarının geliştirilmesi ve içselleştirilmesi yoluyla güçlendirilmesi,
- ✓ Farklı kentlerdeki kent konseyleri arasındaki ve her kent konseyinin kendi içerisindeki bilgi akışı, iletişim ve işbirliğinin geliştirilmesine yönelik destek sağlanması,
- ✓ Yerel Gündem 21 süreçlerinin bundan böyle kent konseylerinin bünyesinde devam etmesine ve ilgili çalışmaların sürdürülebilirliğine yönelik pekiştirici adımların atılmasıdır.

## 2.1. Kent Konseylerinin Görevleri

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde kent konseyinin işlevleri kent vizyonunun ve hemşehricilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesi olarak sayılmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesine dayanarak



hazırlanan Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 6. maddesinde kent konseylerinin görevleri maddeler halinde sayılmıştır (Ulusoy ve Tekdere, 2015: 51). Söz konusu görevler sırasıyla şöyledir (Md. 6):

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli bir planın hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımçılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Kent Konseyi Yönetmeliği'nde bulunan görevler incelendiğinde çeşitli kurumlara siyasi, idari, sosyal, ekonomik ve denetimsel bazda önemli sorumluluklar yüklendiği, ayrıca görev kapsamının maddeler halinde ayrıntılı biçimde ifade edildiği göze çarpmaktadır. Bu görevler söz konusu kurumlara olan beklentileri gösterme açısından önemli bir emare olarak da görülebilir. Yönetmelik'te sayılan görevler belediyelerin yerel düzeyde üstlendikleri görevlerin provası ve teorik açıdan pilot uygulamaları niteliğinde olduğu görülmektedir. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanunu (13, 14, 15, 18, 20, 21, 23, 24, 38, 41, 60, 75 ve 77. maddeler) ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun (7, 18 ve 24. maddeler) ilgili maddeleri incelendiğinde, kent konseylerinin belediyelerin gerçekleştireceği faaliyetler konusunda elverişli ortamların oluşturulması açısından önemli bir işlev üstlendiği ortaya çıkmaktadır (Ulusoy ve Tekdere, 2015: 51-52).

Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 7. maddesinde kent konseyinin görevlerini yerine getirirken uygulaması gereken çalışma ilkeleri belirtilmiştir. Kent konseyi, aşağıdaki ilkeler temelinde çalışmalarını sürdürür:

- YG 21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslararası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,
- Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,
- Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

## 2.2. Kent Konseylerinin Oluşumu ve Organları

Kent konseylerinin yerel halkın kentteki karar alma sürecine ve kent yönetimine daha geniş tabanlı katılımını sağlayabilmesi için, konseyin öncelikle değişik görüş ve düşüncelerin konuşulacağı bir demokrasi platformu olması gerekir. Demokrasinin basit bir temsiliyetten çıkartılarak katılımcı bir hale dönüştürülmesini amaçlayan kent konseylerinde kente ilişkin düşünceler rahatlıkla ortaya konulabilmeli ve konuşulabilmelidir. Yasa kent konseylerine çok önemli görevler vermiştir. Belediyeler, özel idareler, üniversiteler, siyasi partiler, kamu



kurumları, muhtarlıklar, vakıflar, dernekler, cemiyetler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları gibi çeşitli toplum kesimlerine dayanan en önemli kurumlar, kent konseylerinin katılımcısı olarak sayılmıştır. Türkiye’de hemen hemen hiçbir oluşum bu denli geniş tabanlı bir yapıya sahip bulunmamaktadır. Bu nedenle kent konseylerinin her alanda halkın yönetime katılımının artırılması ve bu katılımın sürekli ve sürdürülebilir kılınması bakımından bir fırsata dönüştürülmesi gerekmektedir (Özdemir, 2011: 33).

Kent konseyleri Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliği ile kendilerine verilen görevleri yerine getirebilmeleri için her örgütlenmede olduğu gibi çeşitli birim ve organlardan oluşmaktadır. Nitekim kent konseyleri; Genel Kurul, Yürütme Kurulu ve Meclisler ve Çalışma Grupları olmak üzere üç organa oluşmaktadır. 2009/27250 sayılı değişiklik (Md.9.) bu organlara kent konseyi Başkanı da eklenmiştir (Güneş ve Beyazıt, 2012: 142). Böylece kent konseyinin örgütlenme yapısına başkanlık eden bir organ eklenmiştir. Kent konseyi Genel Sekreterliği gibi bir yapı oluşturulmakla birlikte bu yapının bir organ olmasından ziyade koordinatör gibi çalışması istenmiştir (Emrealp, 2010: 21).

### 3. 6360 SAYILI YASA SONRASI BÜYÜKŞEHİRLERDE KENT KONSEYLERİNİN DURUMU

6360 sayılı Yasa ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasasında büyükşehir belediyesinin kuruluşu, sınırları ve bütçesi konularında reform niteliğinde değişiklikler yapılmış olup, Türk yerel yönetim sistemine yeni bir anlayış kazandırılmıştır. Yapılan bu değişiklik ile birlikte nüfusu 750.000’e ulaşmış il belediyeleri büyükşehir dönüştürülmüş ve ilin mülki idare sınırları Büyükşehir sınırları olarak kabul edilmiştir. Aynı zamanda büyükşehir sınırlarındaki tüm belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür. Bu değişiklik yapılırken nüfus ölçütü yeterli görülmüş olup, illerin ekonomik ve fiziki gelişmişlik düzeyleri dikkate alınmamıştır. Yasa ile Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Bununla birlikte 6360 sayılı Yasa öncesinde büyükşehir belediyesi olan Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırları olarak belirlenmiştir (6360 sayılı Yasa, Md. 1).

Büyükşehir belediyesi sınırlarının il mülki sınırları ile özdeşleştirilmesi kent konseyleri açısından da yeni değişiklikler meydana getirmiştir. Nitekim daha önce il belediye sınırlarında oluşturulan kent konseylerinin genel kurullarının nasıl ve kimlerden oluşacağı tartışma konusudur. Bu kapsamda bazı büyükşehirler 6360 sayılı Yasa öncesi sınırlarını baz alarak kent konseyi oluştururken bazıları ise herhangi bir kent konseyi örgütlenmesine gitmeden kent konseylerinin ilçelerde oluşturulması yolunu seçmiştir. Ancak 5216 sayılı Yasanın 28. maddesi gereğince 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesine dayanılarak büyükşehir belediyelerinde de kent konseyi oluşturulması gerekmektedir. Büyükşehirlerde kent konseyi 5393 sayılı Kanun’a dayandırılarak oluşturulabilir ancak bu konseylerin karar ve yürütme organlarının il, ilçe ve belde belediyelerinden farklı olarak nasıl oluşturulacağı ile ilgili herhangi bir hüküm bulunmaması yönetsel ve siyasal karışıklıklara sebep olmuştur (5216 sayılı Yasa, Md. 28). Bununla birlikte uygulamada bazı büyükşehirlerde kent konseyleri oluşturulmadığı bazı illerin kent konseylerinin ise eskisi gibi il belediye sınırlarını kapsayacak şekilde bir katılım mekanizması oluşturarak kent konseylerini oluşturdukları görülmektedir. Bu kapsamda 5393 sayılı Kanun gereğince büyükşehirlerde kent konseyleri oluşturulması gerekmele birlikte bu kent konseylerinin nasıl, nerede ve kimlerden oluşturulacağına ilişkin herhangi bir yasal mevzuat olmadığı için kent konseylerinin bu bölgelerde aktif bir şekilde çalışmadığı söylenebilir.

6360 sayılı Kanun’daki önemli değişikliklerden biri olan belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmesi kent konseylerini de etkilemektedir. Nitekim Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 8/ç maddesinde mahalle muhtarlarının Kent Konseyi Genel Kurulunda nasıl yer alacağını ilişkin hüküm bulunmaktadır. Söz konusu maddeye göre; “Mahalle sayısı yirmiye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının % 30’unu geçmemek ve % 20’den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri” Genel Kurul üyesi olarak seçilir (Kent Konseyi Yönetmeliği, Md. 8/ç). 6360 sayılı Kanun sonucunda kapatılan belde belediyeleri ve köyler ile birlikte büyükşehir sınırlarındaki mahalle sayıları artmıştır. Bu artış ile tüm mülki sınırları baz alarak oluşturulan bir Kent Konseyi Genel Kurulu’nda muhtarlar lehine diğer kesimler aleyhine temsilde adaletle ilişkin yeni sorunlar ortaya çıkacaktır.

6360 sayılı Kanun ile kapatılan köyler ve belde belediyelerinde yaşayanların karar alma süreçlerine katılımının büyükşehir belediyesi, büyükşehir ilçe belediyesi ve mahalleler arası uzaklıklar dikkate alınarak zorlaştığı söylenebilir. Bu kapsamda katılım yol ve yöntemlerinin geliştirilmesi ve yeni yol ve yöntemler aranması



gerekmektedir. Bu kapsamda katılım açısından önemli görevler üstlenen kent konseyleri büyükşehirlerde bir gereklilik haline gelmiştir.

Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon büyükşehir belediyesi tarafından yerine getirilecektir. Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesine ilişkin çıkacak ihtilaflarda büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici karar almaya yetkilidir (Ökmen ve Parlak, 2013: 314). Büyükşehir belediyeleri sürdürülebilir kalkınma kapsamında ortak aklın oluşmasına imkân sağlarken büyükşehirlerde oluşturulacak kent konseylerinin bu imkândan yoksun olması beklenemez. Bu kapsamda büyükşehirlerde oluşturulacak kent konseyleri 6360 sayılı Kanun ile birlikte farklı bir yapı sergilememelidir.

Kanun'un genel gerekçesinde, etkin, vatandaş odaklı, hesap verebilen, katılımcı, saydam ve yerel yönetim odaklı bir kamu yönetiminin gelişmiş ülkelerin kamusal reformlarının temel ilke ve değerlerinden olduğu bu değişimin aynı zamanda küreselleşmenin bir sonucu olduğu ifade edilmiştir (Karaarslan, 2012: 139). Bu bağlamda kent konseylerinin de ortak amaçlarla kurulmuş olmasından dolayı 6360 sayılı Kanun'un genel gerekçesi ile kent konseylerinin kuruluş amaçlarının örtüştüğü söylenebilir. Böylece büyükşehirlere özgü bir kent konseyi yapılanması gerekliliği bu çalışmanın temel tezini oluşturmuştur.

#### 4. ALAN ARAŞTIRMASI

Büyükşehir belediyelerinde oluşturulacak yeni bir kent konseyine ilişkin görüşleri belirlemek için gerçekleştirilen alan araştırmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın daha iyi anlaşılması için alan araştırmasının yöntemi, örnekleme, veri toplama aracı ve faktör analizi, frekans analizleri ve hipotez testleri farklı başlıklar altında incelenmiştir.

##### 4.1. Araştırmanın Yöntemi

Alan araştırmasının alt yapısı üç kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda kent konseyi üyeleri ve büyükşehir belediye meclis üyelerine ilişkin betimsel istatistikler yer almıştır. Bu kapsamda iki farklı örneklem grubunun betimsel istatistik açısından farkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. İkinci kısımda frekans analizleri ile katılımcıların verdiği cevaplar değerlendirilmiştir. Üçüncü kısımda demografik değişkenlere göre oluşturulmuş hipotez testleri yer almaktadır. Anlamli farklılık hipotezleri test edilirken iki bağımsız grubun ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Grup sayısının ikiden fazla olması durumunda; ikiden fazla bağımsız grubun ortalamalarının birbirinden farklı olup olmadığını test etmek amacıyla kullanılan istatistiksel analiz yöntemi olan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA testinin yapılabilmesi için grupların varyanslarının homojen yani eşit olması şartı aranmıştır. Eğer grup varyansları homojen değil ise alternatif olarak Welch ve Brown-Forsythe testleri uygulanabilir. Bu testler gürbüz (robust) testler olup F testinin alternatifi olarak kullanılır. İki test arasında Welch testi daha güçlü olduğu için ANOVA'nın homojenlik şartı yerine getirilemediğinde kullanılmıştır. Anlamli farklılık bulunması durumunda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Welch testinde Tamhane's T2, ANOVA testinde Duncan testi kullanılmıştır (Durmuş vd., 2013: 118-133).

Araştırmada uygulanan anket soruları tüm kent konseyi ve belediye meclis üyelerine yapılarak uygulanmak istenmektedir. Ancak söz konusu kişilerin tamamına ulaşmanın zorluğundan dolayı belirli bir örneklem kümesi seçilerek araştırma tamamlanmıştır. Seçilen örneklem konu kapsamına uygun bir şekilde büyükşehir belediye meclis üyeleri ve büyükşehir kent konseyi üyeleri arasından oluşturulmuştur. Bazı büyükşehirlerde kent konseyi yapılanması bulunmadığı için söz konusu büyükşehirlerde anketler ilçe kent konseyi üyelerine uygulanmıştır.

**Tablo 1. Belediye Meclisi ve Kent Konseyi Örneklem Tablosu**

	Belediye Meclisi Üye Sayısı	Belediye Meclisi Örneklemi	Kent Konseyi Genel Kurulu	Yürütme Kurulu	Anket uygulanacak Yürütme Kurulu Üye Sayısı	Anket uygulanacak Genel Kurulu Üye Sayısı	Kent Konseyi Örneklemi
Kahramanmaraş	61	8	200	15	7	10	17
Kocaeli	81	10	282	18	9	14	23
İstanbul	318	41	615	56	28	30	58
Ankara	131	17	325	13	6	16	22
İzmir	174	22	200	19	9	10	19

**Tablo 1. Belediye Meclisi ve Kent Konseyi Örneklem Tablosu (Devamı)**

	Belediye Meclisi Üye Sayısı	Belediye Meclisi Örneklemi	Kent Konseyi Genel Kurulu	Yürütme Kurulu	Anket uygulanacak Yürütme Kurulu Üye Sayısı	Anket uygulanacak Genel Kurulu Üye Sayısı	Kent Konseyi Örneklemi
Antalya	51	7	180	24	12	9	21
Aydın	81	10	206	19	9	10	19
Sakarya	75	9	386	14	7	19	26
Manisa	88	11	160	11	5	8	13
Muğla	66	8	68	10	5	5	10
Mersin	78	10	200	20	10	10	20
Adana	79	10	438	25	12	21	33
Denizli	90	11	220	15	7	11	18
Eskişehir	46	6	300	18	9	15	24
Ordu	75	10	184	14	7	9	16
Trabzon	69	9	100	23	10	5	15
Erzurum	78	10	74	10	5	5	10
Konya	129	16	104	11	5	6	11
Van	70	9	85	33	10	4	14
Diyarbakır	92	12	350	40	10	17	27
Şanlıurfa	83	11	137	18	9	7	16
Mardin	53	7	166	22	10	8	18
Malatya	50	6	110	22	10	6	16
Balıkesir	94	12	100	7	4	6	10
Hatay	87	11	100	10	5	5	10
Tekirdağ	60	8	116	15	7	6	13
Gaziantep	53	7	262	20	10	13	23
Bursa	101	13	200	17	9	10	19
Kayseri	73	9	150	9	5	8	13
Samsun	86	11	100	7	4	6	10
Toplam	2672	345	6118	555	255	309	565

Anket örneklemi belirlenirken büyükşehir belediyelerindeki kent konseyi üye sayıları, ilgili kent konseylerinin genel kurul ve yönetim kurulu üye sayıları telefon görüşmesi yapılarak elde edilmiştir. Bazı büyükşehirlerde kent konseyleri kurulmadığı için söz konusu büyükşehirlerin ilçe kent konseyi genel kurul üye sayılarının ortalamaları alınmıştır. Büyükşehir belediye meclis üye sayıları belediyelerin web sayfalarından elde edilen bilgiler doğrultusunda 30 Mart 2014 yerel seçim sonuçları ile teyit edilerek belirlenmiştir. 30 büyükşehirdeki kent konseyleri genel kurulu üye sayısı 6118'dir. Büyükşehir belediye meclis üye sayılarının toplamı ise 2672'dir.

Gruplar üzerinde ayrı ayrı yapılan örneklem tespitlerinde % 95 güven seviyesinde, % 5 kabul edilebilir hataya göre hesaplanan örneklem sayısı 6118 ana kütle için 362, 2672 ana kütle için ise 341'dir. Toplamda beklenen anket sayısı 698'dir. Ancak hata payını mümkün olduğunca düşürmek için örneklem genişletilmiştir. Genişletilen örneklemde 345 belediye meclis üyesine ve 565 kent konseyi üyesine ulaşılmıştır. Kent konseyi üyeleri belirlenirken 555 yürütme kurulu üyesinin 255'ine ulaşılmıştır. Her kente uygulanacak anket miktarı belirlenirken tabakalı örnekleme metodu kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme, sınırları belirlenmiş bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılır. Burada önemli olan, evren içindeki alt tabakaların varlığından yola çıkarak evren üzerinde çalışmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 105). Öncelikle kent konseyi ve belediye meclis üyeleri için iki ayrı örneklem tespit edilmiştir. Örneklem sayısı toplam belediye meclis üye sayısına bölünerek elde edilen oran her kentin belediye meclis üye sayısı ile çarpılmıştır. Sonuç olarak her il için ayrı ayrı örneklem tespit edilmiştir. Kent konseyi üyeleri için belirlenen örneklemde de aynı yöntem kullanılmıştır. Kent konseyi il örnekleme belirlenirken yürütme kurulu üye sayılarının yarısına ulaşılmaya çalışılmıştır. Tabakalı örnekleme belirlenmesine ilişkin formül aşağıdadır:

İller için ayrı ayrı belirlenen belediye meclis üye örneklem formülü;

Örneklem sayısı (345)/toplam belediye meclis üye sayısı (2672)\*il belediye meclis üye sayısı.

İller için ayrı ayrı belirlenen kent konseyi üye örneklem formülü;

Örneklem sayısı (345)/toplam kent konseyi üye sayısı (2672)\*il kent konseyi üye sayısı.



**4.2. Veri Toplama Aracı ve Faktör Analizi**

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anketle büyükşehir belediye meclis üyelerinin ve kent konseyi üyelerinin büyükşehir kent konseyi konusundaki temel eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu temel eğilimi ölçmek üzere 5’li Likert tipi sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketin bu bölümü büyükşehir kent konseyi ölçeği olarak isimlendirilmiştir. Verilerin analizinde kullanılacak olan 5’li Likert tipi ölçeklendirme deseni aşağıda gösterilmiştir.

Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
-------------------------	--------------	------------	-------------	------------------------

**Büyükşehir kent konseyi ölçeği:** Bu ölçeğin alt boyutlarını tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Veri setinin faktör analizine uygunluğunun test edilmesi için, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi ve Bartlett küresellik testi uygulanmış, KMO değeri 0,50’nin üzerinde olduğu ve Bartlett testi de 0,05 önem derecesinden anlamlı olduğundan veri seti faktör analizine uygun bulunmuştur (KMO= 0,628, Bartlett test (45)=4531,632, p=0,000).

Temel bileşenler yöntemi ve Varimax döndürme yöntemi kullanılarak elde edilen faktör analizi sonucunda 3 faktör elde edilmiştir. Örneklem yeterliliği değerini ölçen anti image korelasyon matrisinde yer alan ve a üst indislerine sahip olan değerler 0,5’ten büyük olduğu ve faktör yükleri 0,40’tan fazla olduğu için örneklem yeterliliğine göre hiçbir soru testten çıkarılmamıştır (Coşkun vd., 2010: 284-285).

Toplam açıklanan varyans oranı % 69,156 olarak bulunmuştur. Faktörlerin içsel tutarlılıklarının hesaplanmasında Cronbach’s Alpha değerleri kullanılmıştır. Güvenirlilik katsayısının 0,60 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenirliliği için genel olarak yeterli görülmüştür.

Soru gruplarına yapılan faktör ve güvenilirlik analizleri sonucunda araştırmanın hipotezlerinde kullanılacak yeni değişkenler belirlenmiştir. Yeni değişkenlerin hesaplanmasında toplam değer hesaplama yöntemlerinden ortalama alma yöntemi kullanılmıştır. Tüm analiz yöntemlerinin tekrar tekrar uygulanması sonucunda elde edilen faktör analizi aşağıda gösterilmektedir.

**Faktör Adı: Kent Konseyi Hakkında Bilgi Sahibi Olunması (Faktörün açıklayıcılığı % 26,266 ve güvenilirliliği 0,926)**

Soru İfadesi	Faktör Ağırlığı
Kent konseylerinin işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahibim.	,897
Kent konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahibim.	,808
Kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahibim	,474

**Faktör Adı: Büyükşehir Kent Konseyine Olan İhtiyaç (Faktörün açıklayıcılığı % 23,585 ve güvenilirliliği 0,749)**

Soru İfadesi	Faktör Ağırlığı
5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununa Kent konseyi oluşturulmasına ilişkin bir hüküm eklenmelidir.	,769
Büyükşehir kent konseyleri, ilçe kent konseyleri arasındaki eşgüdümü sağlamalıdır.	,766
6360 sayılı Yasa ile oluşan “yeni büyükşehir modeli” ile tüm ilin ilçelerini kapsayacak, ilçe kent konseylerinden ayrı bir büyükşehir kent konseyi yapılmasına ihtiyaç vardır.	,755
Tüm büyükşehirlerin bağlı olduğu ortak bir kent konseyleri iletişim ağına ihtiyaç vardır.	,699

**Faktör Adı: Büyükşehir Kent Konseyi Yapılanması (Faktörün açıklayıcılığı % 19,306 ve güvenilirliliği 0,635)**

Soru İfadesi	Faktör Ağırlığı
Büyükşehirlerde kent konseyleri için ayrı bir Kent Konseyi Yönetmeliği bulunmalıdır.	,897
Büyükşehir ilçe kent konseyleri kararları büyükşehir kent konseyince onaylanmadan belediye meclisine göndermemelidir.	,810
Büyükşehir belediye kent konseyi genel kurul üyeleri, ilçe kent konseylerinde yapılacak seçimle belirlenmelidir.	,470

**4.3. Kent Konseylerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler**

Araştırmanın bu kısmında kent konseyi ve belediye meclis üyelerinin demografik özellikleri yer almıştır. Analizler yapılırken her iki grubun özellikleri ortaya çıkartıldıktan sonra aralarındaki benzerlik ve farklılıklar incelenmiştir.

**Tablo 2. Cinsiyete Göre Dağılım**

Cinsiyet	Kent Konseyi Üyesi		Belediye Meclis Üyesi	
	N	%	N	%
Kadın	355	62,8	51	14,8
Erkek	210	37,2	294	85,2
Toplam	565	100,0	345	100,0

Tablo 2'ye göre; ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 14,8'i kadın, % 85,2'si erkek üyedir. Ankete katılan 565 kent konseyin üyesinin % 62,8'i kadın üye, % 37,2'si erkek üyedir. Kent konseyi üyelerinin çoğunluğunun kadın üye olmasının sebeplerinden birisi Kent Konseyleri Yönetmeliği'nin kadınların katılımına ayrı bir önem vermesidir. Ancak belediye meclislerindeki kadın üye oranının kent konseylerine benzer şekilde olmadığı görülmektedir. Bu anlamda kadın katılımını artıracak şekilde bir belediye meclis yapısının oluşturulması kentte katılım ve temsilin tam anlamı ile sağlanması açısından önemlidir.

**Tablo 3. Yaş Faktörüne Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyesi			Belediye Meclis Üyesi		
Yaş	N	%	Yaş	N	%
25-30	22	3,9	25-30	29	8,4
31-36	143	25,3	31-36	52	15,1
37-42	149	26,4	37-42	103	29,9
43-48	98	17,3	43-48	107	31,0
49-54	86	15,2	49-54	30	8,7
54 ve üzeri	67	11,9	54 ve üzeri	24	7,0
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 3'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin çoğunluğu 37-42 yaş grubunda toplanmıştır. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 31'i 43-48 yaş grubunda toplanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar neticesinde kent konseyindeki alt yaş grubunun oranının belediye meclisinden daha fazla olduğu söylenebilir.

**Tablo 4. Eğitim Durumuna Göre Dağılım**

Eğitim Durumu	Kent Konseyi Üyesi		Eğitim Durumu	Belediye Meclis Üyesi	
	N	%		N	%
İlkokul	56	9,9	İlkokul	20	5,8
Ortaokul	145	25,7	Ortaokul	30	8,7
Lise	272	48,1	Lise	86	24,9
Önlisans	81	14,3	Önlisans	97	28,1
Lisans	11	1,9	Lisans	112	32,5
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 4'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 48,1'i lise, % 25,7'si ortaokul, % 14,3'ü önlisans mezunu iken sadece % 1,9'u lisans mezunudur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 32,5'i lisans, % 28,1'i önlisans, % 24,9'u lise mezunu iken sadece % 5,8'i ilkokul mezunudur. Eğitim durumu açısından bir kıyaslama yapmak gerekirse belediye meclis üyelerinin eğitim durumunun kent konseyi üyelerinin eğitim düzeyinden yüksek olduğu söylenebilir. Ancak araştırmanın büyükşehir belediye meclislerinde yapılması eğitim durumunun belediye meclislerinde yüksek çıkması için bir etken olabilir. İlçe veya belde belediyelerinde eğitim durumuna ilişkin farklı sonuçlara da ulaşılması olasıdır.

**Tablo 5. Gelir Durumuna Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Gelir	N	%	Gelir	N	%
0 - 999 TL	61	10,8	0 - 999 TL	0	0,0
1,000-1,999 TL	130	23,0	1,000-1,999 TL	0	0,0
2,000-2,999 TL	148	26,2	2,000-2,999 TL	8	2,3
3,000-3,999 TL	80	14,2	3,000-3,999 TL	11	3,2
4,000-4,999 TL	36	6,4	4,000-4,999 TL	40	11,6
5,000 ve üstü	31	5,5	5,000 ve üstü	246	71,3
Cevap yok	79	14,0	Cevap yok	40	11,6
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 5'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 26,2'sinin geliri 2,000-2,999 TL arasında, % 23'ü 1,000-1,999 TL arasında, % 14,2'si ise 3,000-3,999 aralığında olup 4,000 ve üzeri gelir durumunda olan katılımcıların oranı % 11,9'dur. Katılımcıların % 14'ü gelir durumuna cevap vermek istememişlerdir. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 71,3'ünün geliri 5,000 TL ve üzeri, % 11,6'sının 4,000-4,999 TL arasında olup, 4000 TL altı olan katılımcıların oranı % 5,5'tir. Katılımcıların % 11,6'sı gelir durumuna cevap vermek istememişlerdir. Tablo 5'den anlaşılacağı üzere gelir durumu açısından belediye meclis üyelerinin kent konseyi üyelerinden daha iyi durumda olduğu görülmektedir. Ancak Türkiye'deki asgari ücret düşünüldüğü zaman kent konseyi üyelerinin de gelir düzeyinin iyi durumda olduğu söylenebilir. Bu noktada belediye meclislerinin kent konseyinden daha seçkin bir anlayışa sahip olduğu ancak kent konseyinin de azımsanamayacak bir şekilde seçkin bir yapıda olduğu göze çarpmaktadır.

**Tablo 6. Kent Konseyi Üyelerinin Mesleğe Göre Dağılımı**

Meslek	N	%	Meslek	N	%
Esnaf	30	5,3	Emekli	44	7,8
Çiftçi	3	0,5	Yönetici	13	2,3
Ev hanımı	269	47,6	Öğrenci	13	2,3
İşçi	26	4,6	İşletme sahibi	16	2,8
İşsiz	85	15,0	Muhasebeci	8	1,4
Memur	6	1,1	Mali müşavir	5	0,9
Avukat	1	0,2	Cevap yok	46	8,1
			Toplam	565	100,0

Tablo 6'ya göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 47,6'sı ev hanımı, % 15'i işsiz iken sadece % 19 civarı çalışmaktadır. Katılımcıların % 8,1'i mesleğine cevap vermek istememişlerdir.

**Tablo 7. Belediye Meclis Üyelerinin Mesleklere Göre Dağılımı**

Meslek	N	%	Meslek	N	%
Esnaf	30	8,7	Doktor	6	1,7
Ev hanımı	2	0,6	Mimar	9	2,6
İşçi	5	1,4	Mali müşavir	6	1,7
İşsiz	3	0,9	İşletme sahibi	110	31,9
Avukat	5	1,4	Mühendis	31	9,0
Emekli	12	3,5	Cevap yok	7	2,0
Yönetici	119	34,5	Doktor	6	1,7
			Toplam	345	100,0

Tablo 7'ye göre; ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 34,5'i yönetici, % 31,9'u işletme sahibi, % 8,7'si esnaftır. Katılımcıların % 2'si mesleğine cevap vermek istememişlerdir. Kent konseylerinin çoğunluğunu ev hanımları oluşturuyor iken belediye meclislerinin çoğunluğunu işletme sahipleri



oluşturmaktadır. İki grup arasında meslek arasında farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu anlamda kent konseyi ve belediye meclislerinin meslekler açısından özdeş olmadığı söylenebilir.

#### 4.4. Faktör Analizi Önermelerinin Yüzdeler Analiz Sonuçları

Araştırmanın bu kısmında büyükşehir kent konseyi ölçeğini oluşturan önermelerin yüzdeler analizleri verilmiştir. 5'li Likert ölçeği ile oluşturulan önermeler kent konseyi ve belediye meclis üyelerinin görüş farklılığını ortaya koymak için ayrı ayrı incelenmiştir.

**Tablo 8. Kent Konseylerinin Yapısı Hakkında Bilgi Sahibi Olunmasına Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	1,4	Kesinlikle Katılmıyorum	21	6,1
Katılmıyorum	18	3,2	Katılmıyorum	34	9,9
Kararsızım	32	5,7	Kararsızım	20	5,8
Katılıyorum	437	77,3	Katılıyorum	235	68,1
Kesinlikle Katılıyorum	64	11,3	Kesinlikle Katılıyorum	33	9,6
Fikri Yok	6	1,1	Fikri Yok	2	0,6
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 8'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 88,6'sı 'Kent Konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahibim' ifadesine katıldığını, % 4,6'sı ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 5,7'si kararsız, % 1,1'inin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 belediye meclis üyesinin % 77,7'si 'Kent Konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahibim' ifadesine katıldığını, % 16,0'u ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 5,8'i kararsız, % 0,6'nında bu konuda fikri yoktur. Kent konseyi üyelerinin kent konseyinin yapısı hakkında belediye meclis üyelerinden az da olsa daha fazla bilgili olduğu göze çarpmaktadır. Ancak kent konseyi üyesi olup da kent konseylerinin yapısı hakkında bilgi sahibi olmayanların bulunması bazı eksikliklerin olduğunu ortaya koymaktadır.

**Tablo 9. Kent Konseylerinin İşleyişi Hakkında Bilgi Sahibi Olunmasına Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	1,9	Kesinlikle Katılmıyorum	20	5,8
Katılmıyorum	20	3,5	Katılmıyorum	21	6,1
Kararsızım	44	7,8	Kararsızım	18	5,2
Katılıyorum	433	76,6	Katılıyorum	255	73,9
Kesinlikle Katılıyorum	53	9,4	Kesinlikle Katılıyorum	28	8,1
Fikri Yok	4	0,7	Fikri Yok	3	0,9
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 9'a göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 86'sı 'Kent Konseylerinin İşleyişi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahibim' ifadesine katıldığını, % 5,4'ü ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 7,8'i kararsız, % 0,7'sinin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 82'si 'Kent Konseylerinin İşleyişi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahibim' ifadesine katıldığını, % 11,9'u ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 5,2'si kararsız, % 0,9'unun da bu konuda fikri yoktur. Bir önceki soru olan kent konseyinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtenlerin oranından daha az olmakla birlikte benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

**Tablo 10. Kent Konseylerinin Görevleri Hakkında Bilgi Sahibi Olunmasına Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	1,9	Kesinlikle Katılmıyorum	9	2,6
Katılmıyorum	17	3,0	Katılmıyorum	16	4,6
Kararsızım	51	9,0	Kararsızım	11	3,2
Katılıyorum	429	75,9	Katılıyorum	288	83,5
Kesinlikle Katılıyorum	52	9,2	Kesinlikle Katılıyorum	18	5,2
Fikri Yok	5	0,9	Fikri Yok	3	0,9
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 10'a göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 85,1'i 'Kent Konseylerinin Görevleri Hakkında Yeterli Bilgiye Sahibim' ifadesine katıldığını, % 4,9'u ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 9'u kararsız, % 0,9'unun da bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 88,7'si 'Kent Konseylerinin Görevleri Hakkında Yeterli Bilgiye Sahibim' ifadesine katıldığını, % 7,2'si ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 3,2'si kararsız, % 0,9'unun da bu konuda fikri yoktur. Kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgi sahibim ifadesine katılan belediye meclis üyelerinin oranı kent konseyi üyelerinin oranından daha fazladır. Bununla birlikte kararsızların oranı kent konseyi üyeleri arasında daha fazladır.

**Tablo 11. 6360 Sayılı Yasa İle Oluşan "Yeni Büyükşehir Modeli" İle Tüm İlin İlçelerini Kapsayacak, İlçe Kent Konseylerinden Ayrı Bir Büyükşehir Kent Konseyi Yapılanmasına İhtiyaç Vardır Önermesine Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	36	6,4	Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,5
Katılmıyorum	47	8,3	Katılmıyorum	41	11,9
Kararsızım	27	4,8	Kararsızım	21	6,1
Katılıyorum	387	68,5	Katılıyorum	237	68,7
Kesinlikle Katılıyorum	61	10,8	Kesinlikle Katılıyorum	33	9,6
Fikri Yok	7	1,2	Fikri Yok	1	0,3
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 11'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 79,3'ü '6360 Sayılı Yasa İle Oluşan "Yeni Büyükşehir Modeli" İle Tüm İlin İlçelerini Kapsayacak, İlçe Kent Konseylerinden Ayrı Bir Büyükşehir Kent Konseyi Yapılanmasına İhtiyaç Vardır' ifadesine katıldığını, % 14,7'si ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 4,8'i kararsız, % 1,2'sinin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 78,3'ü '6360 Sayılı Yasa İle Oluşan "Yeni Büyükşehir Modeli" İle Tüm İlin İlçelerini Kapsayacak, İlçe Kent Konseylerinden Ayrı Bir Büyükşehir Kent Konseyi Yapılanmasına İhtiyaç Vardır' ifadesine katıldığını, % 15,4'ü ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 6,1'i kararsız, % 0,3'ünün de bu konuda fikri yoktur. Her iki grubunda büyük çoğunluğu büyükşehirler için farklı bir kent konseyi modeline ihtiyaç olduğunu düşünmektedir. Nitekim 6360 sayılı yasa sonrası oluşan duruma göre büyükşehir belediyeleri tüm ilin mülki sınırlarını kapsayacak şekilde görevlendirilmişlerdir.

**Tablo 12. Tüm Büyükşehirlerin Bağlı Olduğu Ortak Bir Kent Konseyleri İletişim Ağına İhtiyaç Vardır Önermesine Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	1,4	Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,4
Katılmıyorum	35	6,2	Katılmıyorum	8	2,3
Kararsızım	21	3,7	Kararsızım	7	2,0
Katılıyorum	79	14,0	Katılıyorum	288	83,5
Kesinlikle Katılıyorum	419	74,2	Kesinlikle Katılıyorum	36	10,4
Fikri Yok	3	0,5	Fikri Yok	1	0,3
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 12.'ye göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 88,2'si 'Tüm Büyükşehirlerin Bağlı Olduğu Ortak Bir Kent Konseyleri İletişim Ağına İhtiyaç Vardır' ifadesine katıldığını, % 7,6'sı ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 3,7'si kararsız, % 0,5'inin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 93,9'u 'Tüm Büyükşehirlerin Bağlı Olduğu Ortak Bir Kent Konseyleri İletişim Ağına İhtiyaç Vardır' ifadesine katıldığını, % 3,7'si ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 2'si kararsız, % 0,3'ünün de bu konuda fikri yoktur. Bu önermede her iki grupta baskın bir şekilde tüm büyükşehirlerin bağlı olduğu ortak bir kent konseyi iletişim ağına ihtiyaç olduğunu düşünmektedir.

**Tablo 13. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'na Kent Konseyi Oluşturulmasına İlişkin Bir Hüküm Eklenmelidir Önermesine Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	40	7,1	Kesinlikle Katılmıyorum	24	7,0
Katılmıyorum	51	9,0	Katılmıyorum	30	8,7
Kararsızım	21	3,7	Kararsızım	11	3,2
Katılıyorum	369	65,3	Katılıyorum	246	71,3
Kesinlikle Katılıyorum	81	14,3	Kesinlikle Katılıyorum	32	9,3
Fikri Yok	3	0,5	Fikri Yok	2	0,6
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 13'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 79,6'sı '5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'na Kent Konseyi Oluşturulmasına İlişkin Bir Hüküm Eklenmelidir' ifadesine katıldığını, % 16,1'i ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 3,7'si kararsız, % 0,5'inin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 80,6'sı '5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'na Kent Konseyi Oluşturulmasına İlişkin Bir Hüküm Eklenmelidir' ifadesine katıldığını, % 15,7'si ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 3,2'si kararsız, % 0,6'sının da bu konuda fikri yoktur. Mevcut Büyükşehir Belediye Kanunu'nda kent konseylerine ilişkin bir hüküm bulunmamakla birlikte 28. maddeye dayanılarak her büyükşehirde bir kent konseyi oluşturulabilir. Ancak bazı büyükşehirlerin 28. maddeyi dikkate almadan söz konusu Kanun'da böyle bir hüküm bulunmaması sebebiyle kent konseyi kurmadığı görülmektedir. Eğer 5216 sayılı Kanun'a bir hüküm eklenirse her büyükşehirde bir kent konseyi kurulması gerekir. Nitekim araştırma sonuçları her iki grubun da baskın bir şekilde bu önermeye katıldığını göstermektedir.

**Tablo 14. Büyükşehir Kent Konseyleri, İlçe Kent Konseyleri Arasındaki Eşgüdümü Sağlamalıdır Önermesine Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	15	2,7	Kesinlikle Katılmıyorum	22	6,4
Katılmıyorum	54	9,6	Katılmıyorum	27	7,8
Kararsızım	19	3,4	Kararsızım	15	4,3
Katılıyorum	82	14,5	Katılıyorum	250	72,5
Kesinlikle Katılıyorum	392	69,4	Kesinlikle Katılıyorum	29	8,4
Fikri Yok	3	0,5	Fikri Yok	2	0,6
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 14.'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 83,9'u 'Büyükşehir Kent Konseyleri, İlçe Kent Konseyleri Arasındaki Eşgüdümü Sağlamalıdır' ifadesine katıldığını % 12,3'ü ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 3,4'ü kararsız, % 0,5'inin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 80,9'u 'Büyükşehir Kent Konseyleri, İlçe Kent Konseyleri Arasındaki Eşgüdümü Sağlamalıdır' ifadesine katıldığını % 14,2'si ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 4,3'ü kararsız, % 0,6'sının da bu konuda fikri yoktur. Bu konuda her iki grubun benzer şekilde düşündüğü görülmektedir. Ancak kent konseyi üyelerinin büyük çoğunluğu kesinlikle katılıyorum ifadesinde yığıldığı halde büyükşehir belediye meclis üyeleri katılıyorum cevabında yığılmışlardır. Nitekim büyükşehir kent konseyleri ile ilçe kent konseyleri arasında dikey bir ilişkiden çok yatay bir ilişkinin bulunması yerinde bir karardır. Büyükşehir kent konseyleri ilçe kent konseyleri arasındaki eşgüdümü sağlamalıdır.

**Tablo 15. Büyükşehir Belediye Kent Konseyi Genel Kurul Üyeleri, İlçe Kent Konseylerinde Yapılacak Seçimle Belirlenmelidir Önermesine Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	39	6,9	Kesinlikle Katılmıyorum	20	5,8
Katılmıyorum	228	40,4	Katılmıyorum	28	8,1
Kararsızım	24	4,2	Kararsızım	4	1,2
Katılıyorum	195	34,5	Katılıyorum	267	77,4
Kesinlikle Katılıyorum	75	13,3	Kesinlikle Katılıyorum	25	7,2
Fikri Yok	4	0,7	Fikri Yok	1	0,3
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 15'e göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 47,8'i 'Büyükşehir Belediye Kent Konseyi Genel Kurul Üyeleri, İlçe kent konseylerinde Yapılacak Seçimle Belirlenmelidir' ifadesine katıldığını, % 47,3'ü ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 4,2'si kararsız, % 0,7'sinin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 84,6'sı 'Büyükşehir Belediye Kent Konseyi Genel Kurul Üyeleri, İlçe kent konseylerinde Yapılacak Seçimle Belirlenmelidir' ifadesine katıldığını, % 13,9'u ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 1,2'si kararsız, % 0,3'ünün de bu konuda fikri yoktur. Bu önermede kent konseyi üyeleri ortak bir fikirde buluşamamış olmakla birlikte azımsanamayacak bir çoğunluk büyükşehir belediyelerinde oluşturulacak kent konseylerinin genel kurul üyelerinin ilçe kent konseylerinde yapılacak seçimle belirlenmesi gerektiğini düşünmektedir. Büyükşehir belediye meclis üyeleri ise baskın bir şekilde böyle bir modelin olması gerektiğini düşünmektedir.

**Tablo 16. Büyükşehirlerde Kent Konseyleri İçin Ayrı Bir Kent Konseyi Yönetmeliği Bulunmalıdır Önermesine Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	21	3,7	Kesinlikle Katılmıyorum	25	7,2
Katılmıyorum	388	68,7	Katılmıyorum	35	10,1
Kararsızım	100	17,7	Kararsızım	13	3,8
Katılıyorum	30	5,3	Katılıyorum	243	70,4
Kesinlikle Katılıyorum	22	3,9	Kesinlikle Katılıyorum	27	7,8
Fikri Yok	4	0,7	Fikri Yok	2	0,6
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 16'ya göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 9,2'si 'Büyükşehirlerde Kent Konseyleri İçin Ayrı Bir Kent Konseyi Yönetmeliği Bulunmalıdır' ifadesine katıldığını, % 72,4'ü ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 17,7'si kararsız, % 0,7'sinin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 78,2'si 'Büyükşehirlerde Kent Konseyleri İçin Ayrı Bir Kent Konseyi Yönetmeliği Bulunmalıdır' ifadesine katıldığını, % 17,3'ü ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 3,8'i kararsız, % 0,6'sının da bu konuda fikri yoktur. Kent konseyi üyelerinin çoğunluğu büyükşehirlerde oluşturulacak kent konseyleri için ayrı bir yönetmeliğe ihtiyaç olmadığını düşünürken büyükşehir belediye meclis üyelerinin çoğunluğu ayrı bir yönetmelik olması gerektiğini düşünmektedir. Mevcut Kent Konseyi Yönetmeliği ile her belediyede aynı tip kent konseyi kurulması istenmektedir. Ancak sosyoekonomik yapısı, nüfusu, yüzölçümü farklı olan belediyelerin aynı yönetmeliğe tabi olması kent konseylerinin işlevselliği önünde önemli bir sorundur. Nitekim mevcut sorunların çözümü için bir yönetmelik değişikliğine ihtiyaç bulunmaktadır.

**Tablo 17. Büyükşehir İlçe Kent Konseyleri Kararları Büyükşehir Kent Konseyince Onaylanmadan Belediye Meclisine Göndermemelidir Önermesine Göre Dağılım**

Kent Konseyi Üyeleri			Belediye Meclis Üyeleri		
Katılım Durumu	N	%	Katılım Durumu	N	%
Kesinlikle Katılmıyorum	93	16,5	Kesinlikle Katılmıyorum	18	5,2
Katılmıyorum	375	66,4	Katılmıyorum	124	35,9
Kararsızım	34	6,0	Kararsızım	17	4,9
Katılıyorum	40	7,1	Katılıyorum	103	29,9
Kesinlikle Katılıyorum	17	3,0	Kesinlikle Katılıyorum	82	23,8
Fikri Yok	6	1,1	Fikri Yok	1	0,3
Toplam	565	100,0	Toplam	345	100,0

Tablo 17.'ye göre; ankete katılan 565 kent konseyi üyesinin % 10,1'i 'Büyükşehir İlçe Kent Konseyleri Kararları Büyükşehir Kent Konseyince Onaylanmadan Belediye Meclisine Göndermemelidir' ifadesine katıldığını, % 82,9'u ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 6'sı kararsız, % 1,1'inin de bu konuda fikri yoktur. Ankete katılan 345 büyükşehir belediye meclis üyesinin % 53,7'si 'Büyükşehir İlçe Kent Konseyleri Kararları Büyükşehir Kent Konseyince Onaylanmadan Belediye Meclisine Göndermemelidir' ifadesine katıldığını, % 41,1'i ise katılmadığını belirtmiştir. Katılımcıların % 4,9'u kararsız, % 0,3'ünün de bu konuda fikri yoktur. Bu önermede kent konseyi üyeleri belirgin şekilde sözü geçen ifadeye katılmadığı halde büyükşehir belediye meclis üyeleri bir cevapta toplanamamıştır. Ancak azımsanamayacak oranda büyükşehir belediye meclis üyesi ifadeye katılmamaktadır. Bir önceki önermede belirtildiği gibi konseyler arası ilişkiler yatay şekilde seyretmelidir.

#### 4.5. Demografik Özelliklere Göre Hipotezler ve Analiz Sonuçları

Araştırmanın bu bölümünde faktör analizi sonucunda elde edilen yeni değişkenlerin katılımcıların cinsiyet, eğitim, yaş ve üye olunan kuruluş gibi özellikleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır.



**4.5.1. Katılımcıların Büyükşehir Kent Konseyi Ölçeği Değişkenlerinin Cinsiyet Faktörü Açısından Anlamlı Farklığı**

Araştırmanın bu kısmı faktör analizi değişkenlerinin kadın ve erkek üyeler açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eden analizlerden oluşmuştur.

**H<sub>1</sub>:** Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olması konusundaki görüşleri cinsiyet faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 18. Kent Konseyi Hakkında Bilgi Sahibi Olunması Değerinin Cinsiyet Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	<i>Hipotez</i>
13,673	,000	3,017	903,583	,003	Kabul

'Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olunması konusundaki görüşleri cinsiyet faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan t-testi sonucuna göre ( $p=0,003<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup, H<sub>1</sub> hipotezi kabul edilmiştir. Gruplar arasındaki ortalama farklarına bakıldığında kadın katılımcıların (3,92) erkek katılımcılardan (3,78) daha yüksek bir ortalamaya sahip olarak ifadeye katılım gösterdiği görülmüştür.

**H<sub>2</sub>:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri cinsiyet faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 19. Büyükşehir Kent Konseyine Olan İhtiyaç Değerinin Cinsiyet Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>T</i>	<i>df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	<i>Hipotez</i>
14,442	,000	1,456	811,885	,146	Ret

'Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri cinsiyet faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan t-testi sonucuna göre ( $p=0,146>0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamış olup, H<sub>2</sub> hipotezi reddedilmiştir.

**H<sub>3</sub>:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri cinsiyet faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 20. Büyükşehir Kent Konseyi Yapılanması Değerinin Cinsiyet Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>T</i>	<i>df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	<i>Hipotez</i>
31,409	,000	8,695	907,032	,000	Kabul

'Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri cinsiyet faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan t-testi sonucuna göre ( $p=0,000<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup, H<sub>3</sub> hipotezi kabul edilmiştir. Gruplar arasındaki ortalama farklarına bakıldığında kadın katılımcıların (3,35) erkek katılımcılardan (2,87) daha yüksek bir ortalamaya sahip olarak ifadeye katılım gösterdiği görülmüştür.

**4.5.2. Katılımcıların Büyükşehir Kent Konseyi Ölçeği Değişkenlerinin Eğitim Durumu Faktörü Açısından Anlamlı Farklılığı**

Araştırmanın bu kısmında araştırma kapsamında hazırlanan önermelerin eğitim durumu açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Grup sayısı ikiden fazla olduğu için ANOVA testi yapılması gerekmektedir. Grup varyansları homojenlik testi sonuçlarına göre iki değişkende p değeri >0,05 olduğundan ANOVA testinin ön şartı sağlanmıştır. Ancak büyükşehir belediyesine olan ihtiyaç değişkeninde p değeri <0,05 olduğundan tek yönlü ANOVA testinin ön şartı sağlanmamıştır. Bundan dolayı bu değişkende ANOVA testinin alternatifi olarak Welch testi kullanılmıştır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığı ise Welch testinde Tamhane's T2, ANOVA'da ise Duncan testi ile analiz edilmiştir.

**H4:** Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olması konusundaki görüşleri eğitim durumu faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 21. Kent Konseyi Hakkında Bilgi Sahibi Olunması Değerinin Eğitim Durumu Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
1,677	4	,419	,829	,507	Ret

'Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olması konusundaki görüşleri eğitim durumu faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan tek yön varyans analizi (ANOVA testi) sonucuna göre ( $p=0,507>0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamış olup, H<sub>4</sub> hipotezi reddedilmiştir.

**H5:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri eğitim durumu faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 22. Büyükşehir Kent Konseyine Olan İhtiyaç Değerinin Eğitim Durumu Açısından Anlamlı Farklılığı**

Statistic <sup>a</sup>	df1	df2	Sig.	<i>Hipotez</i>
5,059	4	307,762	,001	Kabul

'Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri eğitim durumu faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan Welch testi sonucuna göre ( $p=0,001<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup, H<sub>5</sub> hipotezi kabul edilmiştir. Bu farkın hangi eğitim seviyesindeki katılımcılardan kaynaklandığını tespit etmek için Tamhane's T2 testi sonuçlarına bakılmıştır. Buna göre lisans (3,794) ve önlisans (3,918) mezunları ortaokul (4,139) mezunlarından anlamlı derecede farklı düşündüğü görülmüştür. Ayrıca ilkokul (3,881) ve lise (3,975) mezunlarının diğer gruplardan farklı düşünmediği tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere eğitim seviyesi ile büyükşehir belediyesine olan ihtiyaç arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenemez. Ancak grup ortalamaları incelendiğinde her grubun büyükşehir belediyelerinde kent konseyine ihtiyaç duyduğu görülür.

**H6:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri eğitim durumu faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 23. Kent Konseyi Yapılanması Değerinin Eğitim Durumu Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
71,606	4	17,901	25,740	,000	Kabul



'Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri eğitim durumu faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan Welch testi sonucuna göre ( $p=0,001<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup,  $H_6$  hipotezi kabul edilmiştir. Bu farkın hangi eğitim seviyesindeki katılımcılardan kaynaklandığını tespit etmek için Duncan testi sonuçlarına bakılmıştır. Buna göre lisans (2,522) ve önlisans (2,839) mezunlarının ilkökul (3,306), ortaokul (3,260) ve lise (3,274) mezunlarından anlamlı derecede farklı düşündüğü görülmüştür.

#### 4.5.3. Katılımcıların Büyükşehir Kent Konseyi Ölçeği Değişkenleri Konusundaki Görüşlerinin Yaş Faktörü Açısından Anlamlı Farklılığı

Araştırmanın bu kısmında araştırma kapsamında hazırlanan önermelerin yaş faktörü açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Grup varyansları homojenlik testi sonuçlarına göre kent konseyi hakkında bilgi sahibi olunması değişkeni ( $p$  değeri=0,004) ve büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç değişkeni ( $p$  değeri=0,011)  $p$  değeri<0,05 olduğundan tek yönlü ANOVA testinin ön şartı sağlanmamıştır. Bundan dolayı şartı sağlamayan faktörlere ANOVA testinin alternatifi olarak Welch testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığı ise Tamhane's T2 testi ile analiz edilmiştir. Kent konseyi yapılanması değişkeni  $p$  değeri=0,608 olduğundan bu değişken için ANOVA testi kullanılmıştır.

**H7:** Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olması konusundaki görüşleri yaş faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 24. Kent Konseyi Hakkında Bilgi Sahibi Olunması Değerinin Yaş Faktörü Açısından Anlamlı Farklılığı**

Statistic <sup>a</sup>	df1	df2	Sig.	Hipotez
,789	5	278,607	,558	Ret

'Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olması konusundaki görüşleri yaş faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan Welch testi sonucuna göre ( $p=0,558>0,05$ ) yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamış olup,  $H_7$  hipotezi reddedilmiştir

**H8:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri yaş faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 25. Büyükşehir Kent Konseyine Olan İhtiyaç Değerinin Yaş Faktörü Açısından Anlamlı Farklılığı**

Statistic <sup>a</sup>	df1	df2	Sig.	Hipotez
,453	5	275,963	,811	Ret

'Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri yaş faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan Welch testi sonucuna göre ( $p=0,811>0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamış olup,  $H_8$  hipotezi reddedilmiştir.

**H9:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri yaş faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 26. Kent Konseyi Yapılanması Değerinin Yaş Faktörü Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>Sum of Squares</i>	<i>Df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>Hipotez</i>
21,312	5	4,262	5,669	,000	Kabul

'Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri yaş faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan ANOVA testi sonucuna göre ( $p=0,000<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup,  $H_9$  hipotezi kabul edilmiştir. Bu farkın hangi yaş grubundan kaynaklandığını tespit etmek için Duncan testi sonuçlarına bakılmıştır. Buna göre 43-48 (2,855) yaş grubu ile 31-36 (3,290) ve 54 ve üzeri (3,203) yaş grupları arasında anlamlı derecede bir fark bulunmuştur.

#### 4.5.4. Katılımcıların Büyükşehir Kent Konseyi Ölçeği Değişkenleri Konusundaki Görüşlerinin Üye Olunan Kuruluş Açısından Anlamlı Farklılığı

Araştırmanın bu kısmında araştırma kapsamında hazırlanan önermelerin kent konseyi ve belediye meclis üyeleri arasında anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Analizlerin test edilmesinde Bağımsız T-testi kullanılmıştır.

**H<sub>10</sub>:** Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olması konusundaki görüşleri üye olunan kuruluş faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 27. Kent Konseyi Hakkında Bilgi Sahibi Olunması Değerinin Üye Olunan Kuruluş Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	<i>Hipotez</i>
28,608	,000	3,141	612,521	,002	Kabul

'Katılımcıların kent konseyi hakkında bilgi sahibi olunması konusundaki görüşleri üye olunan kuruluş faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan t-testi sonucuna göre ( $p=0,002<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup,  $H_{10}$  hipotezi kabul edilmiştir. Buna göre ortalamalara bakıldığında, kent konseyi hakkında bilgi sahibi olan kent konseyi üyelerinin ortalaması (3,905), belediye meclis üyeleri ortalamasından (3,745) anlamlı derecede daha fazladır.

**H<sub>11</sub>:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri üye olunan kuruluş faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 28. Büyükşehir Kent Konseyine Olan İhtiyaç Değerinin Üye Olunan Kuruluş Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>T</i>	<i>df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	<i>Hipotez</i>
28,749	,000	-6,807	857,639	,000	Kabul

'Katılımcıların büyükşehir kent konseyine olan ihtiyaç konusundaki görüşleri üye olunan kuruluş faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan t-testi sonucuna göre ( $p=0,000<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup,  $H_{11}$  hipotezi kabul edilmiştir. Buna göre kent konseyi üyelerinin ortalamaları (4,085) belediye meclis üyeleri ortalamalarından (3,764), anlamlı derecede daha fazladır. Her iki grupta yüksek oranda büyükşehir belediyelerinde kent konseyi kurulması gerektiğini düşünyorken, kent konseyi üyeleri, önermeye belediye meclis üyelerinden daha fazla katılım göstermektedir.



**H<sub>12</sub>:** Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri üye olunan kuruluş faktörü açısından farklılık göstermektedir.

**Tablo 29. Büyükşehir Kent Konseyi Yapılanması Değerinin Üye Olunan Kuruluş Açısından Anlamlı Farklılığı**

<i>F</i>	<i>Sig.</i>	<i>T</i>	<i>df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	<i>Hipotez</i>
9,099	,003	19,794	627,792	,000	Kabul

'Katılımcıların büyükşehir kent konseyi yapılanması konusundaki görüşleri üye olunan kuruluş faktörü açısından farklılık göstermektedir' hipotezini kanıtlamak için yapılan t-testi sonucuna göre ( $p=0,000<0,05$ ) değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup, H<sub>12</sub> hipotezi kabul edilmiştir. Buna göre kent konseyi üyelerinin ortalaması (3,475) belediye meclis üyeleri ortalamasından (2,451) anlamlı derecede daha fazladır.

## 5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yönetişimin gereği iyi bir koordinasyon ve eşgüdündür. Bu kapsamda kent konseyleri gibi merkezî yönetim, yerel yönetim, özel sektör, sivil toplum ve halkın bir araya geldiği bir yapının iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle büyükşehirler gibi uluslararası kent ya da marka kent olma yolunda olan yeni kentleşme alanlarının sorunlarının bu ortak akıl ile çözüleceği bir gerçektir. Ancak kentin sorunlarına çözüm üretilmesinin istendiği kent konseylerinin bu görevlerini yerine getirebilmeleri için öncelikle kendi örgütsel yapısına ilişkin sorunlara çözüm bulması gerekmektedir.

Kent Konseyi Yönetmeliği'nin değiştirilmesi çalışmaları gündemde iken 2012 yılında yerel yönetim sistemimizde özellikle büyükşehir belediye sisteminde önemli değişiklikler getiren, optimal kent büyüklüğünün sağlanabilmesi ve halka etkin ve verimli hizmet sunulması amacıyla yasal mevzuata kazandırılan 6360 sayılı Yasa sonucunda büyükşehir belediyelerinde meydana gelen değişiklikler doğrudan kent konseylerini de etkilemiştir. Ancak ne büyükşehir belediyelerinde ne de diğer belediyelerde kent konseylerine ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Büyükşehirlerde kent konseyleri ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmaması Türk Kamu Yönetimi yapılanması içerisinde bir açığın oluşmasına neden olmuştur. Nitekim ortak aklın hayata geçirilmesi yoluyla yönetim ve sürdürülebilir kalkınmanın kentte uygulanabilmesi için önemli görevler üstlenmiş olan kent konseyleri herhangi bir yasal mevzuatı bulunmadığından büyükşehirlerde kurulamamıştır. Kurulmuş olan kent konseyleri de belediye başkanın istek ve arzusu sonucu oluşmuştur. Bununla birlikte 5393 sayılı Yasa'ya dayanılarak büyükşehirlerde kurulan kent konseylerinin oluşumu 6360 sayılı Yasa'da meydana gelen değişimler dikkate alınmadan kurulmuştur. Kent konseyleri gibi önemli yönetim araçlarının büyükşehirler gibi sosyoekonomik kalkınmanın temelini oluşturan alanlarda farklı uygulamalara sahip olması bir eksikliktir. Nitekim hizmetin etkin ve verimli sunulması amacıyla hazırlanan yerel yönetim yasaları kent konseylerinin sadece ilçe belediyelerinde kurulmasını öngörerek tüm kenti kapsayacak bir koordinasyon ve eşgüdümün sağlanmasının önünde engel olmuştur. Bu bağlamda temel soru büyükşehir belediyelerinde kent konseylerine ihtiyaç var mıdır? Bu alanda yapılan çalışmalar ve araştırma kapsamında uygulanan anket çalışması sonucuna göre büyükşehir belediyelerinde mevcut olan kent konseylerinin yanında ayrı bir kent konseyi kurulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Büyükşehir belediyeleri hem kentsel alanlara hem de kırsal alanlara hizmet götürdüğünden bu belediyelerde kurulacak kent konseyi ilçe ya da belde kent konseylerinden farklı görev ve yetkiler ile donatılmalıdır. Kent bir bütün olarak düşünülürse kent konseyi de hem kırsal alanın sorunlarına hem de kentsel alanın sorunlarına çözüm üreterek bu bölgelerde yaşayanların karar alma süreçlerine dâhil olmalarını sağlamalıdır.

Anketin uygulandığı her iki grubun demografik özellikleri açısından farklı yapılarda olduğu göze çarpmaktadır. Cinsiyet açısından kent konseyleri kadın üyelerin ağırlıkta olduğu bir yapı iken belediye meclislerinde kadın temsili yok denecek kadar azdır. Bunun yanında belediye meclis üyelerinin yaş aralığı ile kent konseyi üyelerinin yaş aralığı farklılık göstermektedir. Kent konseyleri daha fazla genç birey barındırmaktadır. Diğer bir farklılık ise gelir grupları ile ilgilidir. Belediye meclis üyelerinin gelir seviyeleri kent konseyi üyelerinin gelir seviyelerinin çok üstündedir. Eğitim durumu açısından belediye meclis üyelerinin eğitim düzeyleri kent konseyi üyelerinkinden daha iyi durumdadır. Faktör analizi sonucunda elde edilen yeni değişkenlerin demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek üzere hipotezler oluşturulmuş ve bu hipotezler test edilmiştir. Cinsiyet ve üye olunan kuruluş açısından önemli bulgulara ulaşılmıştır. Nitekim



kadın üyeler kent konseyi konusunda erkek üyelerden daha fazla bilgi sahibi olduklarını düşünmektedir. Üye olunan kuruluş açısından ise kent konseyi üyelerinin önermelere katılım düzeyi belediye meclis üyelerinden fazladır.

Sonuç olarak kent konseylerinin mevcut durum ile öngörülen hedefleri gerçekleştiremeyeceği açıktır. Özellikle büyükşehirlerde kent konseyi oluşturulmasına ilişkin herhangi bir yasal düzenleme bulunmaması kent konseylerinin geleceği açısından bir tehdit unsurudur. Bu kapsamda yapılması gerekenler arasında en öncelikli olan 5216 sayılı Yasa'ya büyükşehirlerde tüm mülki sınırları kapsayacak bir kent konseyi oluşturulmasını öngören bir hüküm eklenmesidir. Bununla birlikte kent konseyine ilişkin öngörülen sorunların çözümü için yapılması gerekenler pilot bir uygulama ile gerçekleştirilmelidir. Buna göre oluşturulan kent konseyi uygulama sürecinde pilot bölge olarak iki farklı büyükşehir belirlenmelidir. Bu büyükşehirlerden biri kent ve kırsal alanı kapsayacak şekilde oluşan yeni büyükşehirlerden birisi (Kahramanmaraş gibi) olmalıdır. Diğer pilot il ise sadece kentsel alan özelliği gösteren metropoliten alan olarak nitelendirilebilecek bir büyükşehir (İstanbul gibi) olmalıdır. Uygulama sonrası ortaya çıkacak farklılıklardan yola çıkılarak iki farklı yapıda kent konseyine ilişkin görevler belirlenmelidir. Bu iki pilot uygulama başarılı olursa tüm ülkede yaygın bir kent konseyi modeli oluşturulabilir.

#### KAYNAKÇA

5216, SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU, RG. 23.07.2004/25531.

5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU, RG., 13.7.2005/25874.

6360 SAYILI ON ÜÇ İLDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE YİRMİ ALTI İLÇE KURULMASI İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN, RG.06.12.2012/28489.

COŞKUN, Recai; Remzi ALTUNIŞIK; Serkan BAYRAKTAROĞLU ve Engin YILDIRIM (2010), **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı**; Sakarya Yayıncılık.

BOZKURT, Yavuz (2014), "Yerel Demokrasi Aracı Olarak Türkiye'de Kent Konseyleri: Yapı, İşleyiş ve Sorunlar", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 40, 229-240.

BURSA KENT KONSEYİ, <http://www.bursakentkonseyi.org.tr/?sayfa=icerik&id=88>, (11.09.2016).

DENİZ, Taşkın (2013), "Kentleşme, Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyleri", **Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, 8 (12), 391-402.

DURMUŞ, Beril; Serra E. YURTKORU ve Murat ÇİNKO (2013), **Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi**, İstanbul; Beta Basım A.Ş.

EMREALP, Sadun (2005), **Yerel Gündem 21 El Kitabı**, İstanbul; IULA-EMME Yayını.

EMREALP, Sadun (2010), **Kent Konseyleri**, İstanbul; IULA-EMME Yayını.

GÜNEŞ, Muharrem ve Eylem BEYAZIT (2012), **Yerel Gündem 21'den Kent Konseylerine**, Ankara; Detay Yayıncılık.

HABİTAT, <http://www.habitat.org.tr/gundem21/43-yerelgundem21/53-yerel-gundem-21-dorduncu-asama.html>, (20.10.2016).

HUGHES Phil, (2000), "Local Agenda 21 in the United Kingdom A review of progress and issues for New Zealand", [http://www.pce.parliament.nz/assets/Uploads/Reports/pdf/local\\_agenda\\_02\\_00.pdf](http://www.pce.parliament.nz/assets/Uploads/Reports/pdf/local_agenda_02_00.pdf), (07.10.2016).

IULA-EMME (2000), **Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Uygulanması Projesi, Tanıtıcı Bilgiler**, İstanbul; IULA-EMME.

KARAASLAN, Mehmet (2012), "Nasıl Bir Yerel Yönetim? 6360 Sayılı Kanun Üzerine Bir Değerlendirme", **Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 123-162.

KARAKUZULU, Zerrin (2010), "Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar, Yerel Gündem 21 ve Bursa Örneği", **TÜCAUM VI. Ulusal Coğrafya Sempozyumu 2010- Bildiri Kitabı**, 397-406.

KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ, RG. 08.10.2006/26313



ÖKMEN, Mustafa ve Bekir PARLAK (2013), **Kuram ve Uygulamada Yerel Yönetimler-Kavramlar, Yaklaşımlar, Yapılar ve Mevzuat-**, Ankara; Orion Kitabevi.

ÖZDEMİR, Ali T. (2011), “Mahalli İdarelerde Halk Katılımı Bağlamında Kent Konseyleri”, Sayıştay Dergisi, 83, 31-56.

RESMÎ GAZETE, No 27449 7.MÜKERRER.

SAVUT, Emre (2011), “Yerel Gündem 21 Kent Konseyleri ve Uşak Kent Konseyi”, **I. Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı**, (Ed.: E.B. Keskin), Bursa, 343-363.

SOYGÜZEL, Hasan (2012), **Kent Konseyleri Ulusal Raporu**, III. Türkiye Kent Konseyleri Buluşması, Çanakkale.

TOPRAK, Zerrin (2006), **Yerel Yönetimler**, Ankara; Nobel Yayın Dağıtım.

ULUSOY, Ahmet ve Mustafa TEKDERE (2015), “Kent Konseylerinin Mali Kısıtları”, **II. Ulusal Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı**, (Ed.: Enes.B. Keskin ve Elif K. Tosun), Bursa, 48-75.

ÜZAN, Nizam (1999), “Belediyeler ve Yerel Gündem 21”, Çağdaş Yerel Yönetimler, 8(2), 96-101.

YILDIRIM, Ali ve Hasan ŞİMŞEK (2005), **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Ankara; Seçkin Yayıncılık.